

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 11Co/147/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 0020204337
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 07. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jarmila Čabaiová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2023:0020204337.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jarmily Čabaiovej a sudcov JUDr. Borisa Brondoša a JUDr. Martina Kolesára v spore žalobcu: Podielnícke družstvo SKARABEUS - AGRO Veľké Raškovce, A. X, B. C., IČO: 31 718 493, zastúpený: JUDr. Tomáš Bucsko, advokát, Hlavná 1, Veľké Raškovce, proti žalovanému: Slovenský vodohospodársky podnik, štátny podnik, Radničné námestie 8, Banská Štiavnica, IČO: 2020066213, o zaplatenie 28.714,29 eura s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Michalovce sp. zn. 16C/77/2020 - 110 z 4. februára 2022

rozhodol:

- I. Potvrďuje rozsudok.
- II. Žalobca je povinný nahradiť žalovanému 100 % trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Michalovce (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) napadnutým rozsudkom zamietol žalobu a priznal žalovanému proti žalobcovi nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa podľa odôvodnenia napadnutého rozsudku žalobca domáhal od žalovaného zaplatenia sumy 28.714,29 eura s prísl. titulom vydania bezdôvodného obohatenia na tom skutkovom základe, že je výlučným vlastníkom nehnuteľností zapísaným na LV č. XXX v k.ú. D., pričom na parcelách registra „E“ č. parcely 1355/2, 1355/1 a 1358/1 sa nachádzajú stavby žalovaného – hrádze v celkovej výmere 76.200 m². Žalobca neúspešne vyzval žalovaného na uzavretie nájomnej zmluvy ohľadne predmetných stavieb. Žalovaný teda bez právneho dôvodu užíva cudziu vec, čím sa na jeho úkor bezdôvodne obohacuje. Pri ustálení výšky za bezdôvodné obohatenie vychádzal žalobca jednak z trhových podmienok ohľadne kúpy a predaja predmetných nehnuteľností ako aj z právnej úpravy zákona č. 582/2004 Z.z., podľa ktorého hodnota záhrad, zastavaných plôch a nádvorí a ostatných plôch je pre obec Beša na 1m² 1,32 eura.

3. Žalovaný uplatnený nárok neuznával, pričom sa v priebehu celého konania bránil predovšetkým námietkou nedostatku svojej vecnej legitímácie, ktorú odôvodňoval tým, že medzi stranami sporu neexistuje právny vzťah z bezdôvodného obohatenia, z ktorého by žalobcovi vzniklo právo na požadované peňažné plnenie od žalovaného, nakoľko žalovaný (ako štátna organizácia Ministerstva životného prostredia SR určená pre správu vodných tokov) neužíva pozemky vo vlastníctve žalobcu, a ani veci (objekty) na týchto pozemkoch nie sú a nikdy neboli v jeho vlastníctve.

4. Súd prvej inštancie po vykonaní dokazovania na zistený skutkový stav aplikoval ustanovenia § 6 ods. 1 a 2 zákona č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku, § 31 ods. 1 zákona č. 138/1973 Zb., § 3 ods. 1 a 2, § 120 ods. 2 a § 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“) a § 48 ods. 1, 4, 5 a §

49 ods. 2 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách, z ktorých vyvodil záver o nedôvodnosti žaloby, keď pred posúdením naplnenia podmienok pre priznanie nároku žalobcu na vydanie bezdôvodného obohatenia, sa prioritne vysporiadal s námietkou nedostatku vecnej legitímácie žalovaného, ktorú považoval za dôvodnú. Uviedol, že žalovaný vystupuje vo vzťahu k majetku štátu len ako jeho správca, pričom koná v mene vlastníka majetku - t.j. Slovenskej republiky a nie v svojom vlastnom mene. Uzavrel, že keďže žalovaný je len správcom majetku štátu, nemohol sa na úkor žalobcu bezdôvodne obohatiť, pretože nie je vlastníkom predmetných stavieb-hrádzí a toto vlastníctvo prináleží jedine Slovenskej republike, z ktorého dôvodu žalobu zamietol, nakoľko nie je daná v tomto konaní vecná pasívna legitímácia žalovaného, keďže tento nie je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti, ktorej splnenia sa žalobca v tomto konaní domáha. Ďalší dôvod pre zamietnutie žaloby vzhľadom na to, že aj keď žalobca v predmetnom konaní uplatňoval právo na vydanie bezdôvodného obohatenia ako jedno z oprávnení vlastníka, ide o nárok, ktorého priznanie by bolo v rozpore s dobrými mravmi, keďže žalobca už pri uzatváraní kúpnej zmluvy musel mať vedomosť o tom, že na predmetných nehnuteľnostiach sa nachádzajú hrádze a následne si aj skutočne uplatnil finančné výhody voči žalovanému, ktorý tieto hrádze má v správe, z čoho je zrejmé, že nekupoval tieto nehnuteľnosti, na ktorých sa nachádzajú hrádze, pre výkon poľnohospodárskej činnosti (ako to tvrdí), ale práve preto, aby si mohol voči štátu, ako subjektu, ktorý vlastní tieto hrádze, následne uplatniť nároky z bezdôvodného obohatenia. Rozhodnutie o trovách konania súd prvej inštancie odôvodnil s poukazom na ust. § 255 ods. 1 CSP plným procesným úspechom žalovaného v spore.

5. Proti tomuto rozsudku podal žalobca odvolanie s návrhom, aby ho odvolací súd zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. V odvolaní namietal nesprávnosť skutkových záverov a právneho posúdenia veci. V odvolaní zotrval na svojich tvrdeniach v konaní, nestotožnil sa so závermi prvoinštančného súdu o nedostatku pasívnej legitímácie žalovaného, ktorý (nedostatok) podľa neho nie je daný ani z dôvodov ustálenej súdnej praxe, podľa ktorej v obdobných, či podobných konaniach bol vždy pasívne legitímovaný Slovenský vodohospodársky podnik, š. p.. Poukázal pri tom na rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach, napr. 3Co/63/2021, 5Co/390/2016 a 5Co/359/2014. Takisto namietal nesprávnosť zamietnutia žaloby z dôvodu svojho konania v rozpore s dobrými mravmi. Závery súdu prvej inštancie v tejto časti považuje za nesprávne, ničím nepreukázané a hypotetické. Doplnil, že za zneužitie výkonu práva, ktoré by bolo v rozpore s dobrými mravmi v zmysle § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, je možné považovať iba také konanie, ktorého cieľom nie je dosiahnutie účelu sledovaného právnou normou, ale ktoré je v rozpore s ustálenými dobrými mravmi, vedené priamym úmyslom spôsobiť inému účastníkovi ujmu. Uzavrel, že posúdením jeho nároku z bezdôvodného obohatenia žalovaného ako uplatneného v rozpore s dobrými mravmi, by bolo žalovanému garantované bezplatné užívanie predmetných pozemkov na úkor vlastníka (žalobcu). Svojimi odvolacími námietkami poukazujúcimi na to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a vytýkajúcimi nesprávne právne posúdenie veci, žalobca podľa posúdenia odvolacieho súdu uplatnil odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP. V odvolaní odvolateľom formálne citovaný ďalší odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b) CSP nebol podopretý konkrétnymi odvolacími námietkami a výhradami, ktoré by poukazovali na to, že súd prvej inštancie nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a tak podľa posúdenia odvolacieho súdu nebol tento ďalší odvolací dôvod odvolateľom materiálne, a preto ani procesne účinne uplatnený. Odvolací súd v tejto spojitosti upriamuje pozornosť na záver vyplývajúci z uznesenia Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 90/2019 z 5. novembra 2019, v zmysle ktorého odvolací dôvod nemôže spočívať len na všeobecnom vyjadrení nespokojnosti s rozhodnutím bez bližšej špecifikácie vytýkaných nesprávností v kontexte konkrétnych okolností prípadu. Napokon odvolací súd pre úplnosť poznamenáva, že v zmysle ust. § 380 ods. 2 CSP na vady, ktoré sa týkajú procesných podmienok, musí prihliadať, aj keď neboli v odvolacích dôvodoch uplatnené. Naproti tomu, vo vzťahu k ostatným odvolacím dôvodom, je odvolací súd podľa ust. § 380 ods. 1 CSP viazaný ich vymedzením v odvolaní, a preto na iné pochybenia súdu prvej inštancie, ktoré by mohli byť v súlade s ust. § 365 CSP dôvodom na podanie odvolania, odvolací súd pri svojom rozhodnutí o odvolaní prihliadať nemôže, aj keby takéto porušenia zistil (por. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C.H.Beck, 2016, 1269s).

6. Žalovaný sa vo vyjadrení k odvolaniu v zásade stotožnil so skutkovými zisteniami a so spôsobom právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie. Zopakoval svoju argumentáciu v rámci svojej obrany v konaní pred súdom prvej inštancie.

7. Žalobca v odvolacej replike zotrval na svojich predchádzajúcich tvrdeniach uvedených v podanom odvolaní.

8. Žalovaný v odvolacej duplike zotrval na svojich predchádzajúcich tvrdeniach a odvolacom návrhu.

9. Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalobcu ako podané včas (§ 362 CSP), oprávnenou osobou (§§ 359 až 361 CSP), proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné (§§ 355 až 358 CSP), bez nariadenia pojednávania (§385 ods. 1 a contrario CSP), v rozsahu vyplývajúcom z ust. § 379 CSP a z hľadiska uplatnených odvolacích dôvodov a dospel k záveru, že nie je (odvolanie) dôvodné. Tento rozsudok bol verejne vyhlásený na Krajskom súde v Košiciach dňa 19.7.2023 po predchádzajúcom oznámení miesta a času tohto procesného úkonu na úradnej tabuli a na webovej stránke tunajšieho súdu, pri zachovaní lehoty podľa ust. § 219 ods. 3 CSP.

10. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozsudku, a preto v súlade s ust. § 387 ods. 2 CSP v odôvodnení ťažiskovo konštatuje, že dôvody, na ktorých podľa odôvodnenia napadnutého rozsudku spočíva rozhodnutie súdu prvej inštancie, považuje za vecne správne (§ 387 ods. 1 a 2 CSP) a tiež úplné z hľadiska všetkých kľúčových otázok nastolených v priebehu konania pred súdom prvej inštancie oboma procesnými stranami (§ 387 ods. 3 veta prvá CSP). Len na zdôraznenie vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia, reagujúc tým zároveň na podstatné argumenty žalobcu v odvolaní (§ 387 ods. 3 veta druhá CSP), odvolací súd dodáva:

11. Odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f) CSP sa týka chyby v zisťovaní skutkového stavu veci spočívajúcej v tom, že skutkové zistenie, ktoré bolo podkladom pre rozhodnutie súdu prvej inštancie je nesprávne, to znamená musí ísť o skutkové zistenie, na základe ktorého vec posúdil po právnej stránke a ktoré je nesprávne, lebo nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, pričom medzi chybami skutkového zistenia a chybami právneho posúdenia je úzka vzájomná súvislosť, keďže príčinou nesprávnych (nedostatočných) skutkových zistení môže byť chybný právny názor, v dôsledku ktorého zisťoval iné skutočnosti, prípadne zisteným skutočnostiam prisudzoval iný právny význam. Skutkové zistenie nezodpovedá vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s ust. § 191 CSP, a to vzhľadom na to, že buď vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov strán nevyplývali, ani inak nevyšli počas konania najavo, alebo opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané alebo vyšli počas konania najavo. Nesprávne sú i také skutkové zistenia, ktoré založil na chybnom hodnotení dôkazov. Ide o situáciu, keď je logický rozpor v hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplývali z prednesov strán alebo, ktoré vyšli najavo inak, z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventuálne vierohodnosti alebo, keď výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ust. § 191 CSP.

12. Rozsudku súdu prvej inštancie nemožno vytknúť nedostatočné zistenie skutkového stavu, ani to, že by súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo prednesov sporových strán nevyplývali, že by opomenul niektoré rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo že by v jeho hodnotení dôkazov bol logický rozpor, prípadne, že by výsledok jeho hodnotenia dôkazov nezodpovedal tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ust. § 192, § 193, § 194, § 205 CSP, alebo že by súd prvej inštancie na zistený skutkový stav aplikoval nesprávne zákonné ustanovenia, alebo že by použité zákonné ustanovenie nesprávne vyložil. Súdu prvej inštancie v tomto smere nie je možné vytknúť žiadne pochybenie, a preto nie je ani dôvod na polemizovanie s jeho skutkovými závermi.

13. Právnym posúdením je činnosť súdu prvej inštancie, pri ktorej aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav, to znamená vyvodzuje zo skutkového zistenia, aké práva a povinnosti majú strany podľa príslušného právneho predpisu a nesprávnym právnym posúdením veci je jeho omyl pri aplikácii práva na zistený skutkový stav (skutkové zistenie), pričom o mylnú aplikáciu právnym predpisom ide vtedy, ak použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť alebo aplikoval správny predpis, ale nesprávne ho vyložil, prípadne ho na daný skutkový stav inak nesprávne aplikoval (z podradenia skutkového stavu pod právnu normu vyvodil nesprávne právne závery o právach a povinnostiach strán sporu).

14. Súd prvej inštancie na zistený skutkový stav použil správny predpis, správne ho aj vyložil a aplikoval, to znamená, z podradenia skutkového stavu pod právnu normu vyvodil správne závery o právach a povinnostiach strán sporu, na čom nič nemenia ani skutočnosti uvedené v odvolaní žalobcu. Odvolací súd na skutkové zistenia a právne normy, ktoré použil súd prvej inštancie odkazuje, rovnako ako i na správne, presvedčivé a zákonu zodpovedajúce dôvody napadnutého rozsudku vo veci samej, s ktorými sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje (§ 387 ods. 2 CSP).

15. Žalobca svojimi odvolacími námietkami ťažiskovo nastolil predmetom odvolacieho prieskumu správnosť právneho posúdenia otázky vecnej legitímácie žalovaného.

16. Vo všeobecnosti sa pojem vecná legitímácia v civilnom konaní používa pre označenie stavu vyplývajúceho z hmotného práva, kedy je jedna strana subjektom práva a druhá procesná strana subjektom povinností, ktoré sú predmetom konania. Aktívnu vecnou legitímáciou sa rozumie také hmotnoprávne postavenie, z ktorého vyplýva subjektu - žalobcovi ním uplatňované právo (nárok), resp. procesné právo si tento hmotnoprávny nárok uplatňovať. Pasívnu legitímáciu má tá strana sporu, ktorá je nositeľom subjektívnej povinnosti vyplývajúcej z hmotného práva, o ktorej sa v konaní rozhoduje. Preskúvanie vecnej legitímácie, či už aktívnej (existencia tvrdeného práva na strane žalobcu), alebo pasívnej (existencia tvrdenej povinnosti na strane žalovaného) je imanentnou súčasťou každého súdneho konania a súd vecnú legitímáciu v konaní skúma z úradnej moci, teda aj v takom prípade, ak ju žiaden z účastníkov nenamieta. Existencia vecnej legitímácie na oboch stranách sporu predstavuje predpoklad vyhovenia žalobe; absencia aktívnej alebo pasívnej vecnej legitímácie naopak vedie k jej zamietnutiu (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo 192/2004). Podľa záverov právnej praxe platí, že ak sa súd v rozhodnutí k vecnej legitímácii nevysloví, neznamená to, že sa otázkou vecnej legitímácie strán v konaní nezaoberal, pričom nie je nevyhnutné, aby túto skutočnosť v rozhodnutí výslovne konštatoval (porov. rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo 205/2009 zo dňa 29.6.2010, tiež nález Ústavného súdu SR III.ÚS 191/2018 zo dňa 13.11.2018).

17. Podľa § 488 Občianskeho zákonníka záväzkovým vzťahom je právny vzťah, z ktorého veriteľovi vzniká právo na plnenie (pohľadávka) od dlžníka a dlžníkovi vzniká povinnosť splniť záväzok.

18. Podľa § 489 OZ záväzky vznikajú z právnych úkonov, najmä zo zmlúv, ako aj zo spôsobenej škody, z bezdôvodného obohatenia alebo z iných skutočností uvedených v zákone.

19. Podľa § 451 ods. 1 OZ kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

20. Podľa § 451 ods. 2 OZ bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

21. Podľa § 456 OZ predmet bezdôvodného obohatenia sa musí vydať tomu, na úkor koho sa získal. Ak toho, na úkor koho sa získal, nemožno zistiť, musí sa vydať štátu.

22. Z cit. zákonných ustanovení vyplýva, že povinnosť vydať bezdôvodné obohatenie postihuje subjekt, ktorý ho získal. V prípadoch, keď k vzniku bezdôvodného obohatenia dochádza neoprávneným užívaním, bude týmto subjektom užívateľ príslušnej hodnoty. Jeho identifikácia je v praxi problematická vtedy, keď k cudzej hodnote má právny či faktický vzťah hneď niekoľko osôb. O takúto situáciu pôjde aj tam, kde neoprávnené užívanie pozemku spočíva v umiestnení neoprávnenej stavby na ňom, pokiaľ užívateľ stavby nie je osoba totožná s jej vlastníkom. Právna teória (porovnaj napr. ELIÁŠ, J., BRIM, L., ADAMOVIČ, H.: Bezdůvodné obohaceni, Praha: Wolters Kluwer ČR, a.s., 2016, 252s) i súdna prax (napr. rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 33Odo 1405/2005 zo dňa 25.10.2006) v tejto otázke dospeli k záveru, že povinnosť poskytovať náhradu vlastníkovi pozemku, na ktorom stojí stavba, spočíva na vlastníkovi stavby bez ohľadu na to, akým spôsobom svoje vlastnícke právo využíva. V spore o vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré vzniklo vlastníkovi stavby na úkor vlastníka stavbou zaťaženého pozemku, je preto pasívne vecne legitímovaný vždy vlastník stavby a nie jej užívateľ (pozri tiež uznesenie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 28Cdo 672/2012 zo dňa 3.4.2012). K tomuto riešeniu sa pripojil tiež Najvyšší súd SR, ktorý vo svojom uznesení sp. zn. 8Cdo 186/2018 zo dňa 17.6.2019 formuloval záver, že v prípade užívania cudzieho pozemku bez právneho titulu umiestnením stavby na ňom, sa bezdôvodne obohacuje vlastník stavby na cudzom pozemku, kedy k jeho obohateniu dochádza

už titulom vlastníckeho práva, ktoré zakladá jeho oprávnenie užívať stavbu. Najvyšší súd SR v tomto rozhodnutí výslovne odmietol názor, že pasívne legitimovaným na vydanie bezdôvodného obohatenia je vždy ten subjekt, ktorý skutočne pozemok užíval a v nadväzujúcej argumentácii akcentoval, že pod užívaním pozemku, na ktorom je umiestnená stavba vo vlastníctve inej osoby než vlastníka pozemku, je treba rozumieť už umiestnenie stavby na pozemku, bez ohľadu na spôsob jej užívania. Podľa jeho vysvetlenia totiž už umiestnenie stavby bráni vlastníkovi pozemku tento riadne užívať. „Povinnosť poskytovať náhradu vlastníkovi pozemku, na ktorom stojí stavba, stíha vlastníka stavby bez ohľadu na to, akým spôsobom realizuje svoje vlastnícke právo. Z rovnakých dôvodov nie je podstatné ani to, či prípadne komu prináša užívanie stavby zisk“.

23. Odvolací súd sa s uvedenými závermi právnej teórie a aplikačnej praxe v otázke vecnej pasívnej legitímácie v prípade užívania cudzieho pozemku bez právneho titulu umiestnením stavby na ňom stotožňuje. Podľa názoru odvolacieho súdu tieto právne závery možno vzťahovať i na prejednávany spor, v ktorom sa žalobca domáha vydania bezdôvodného obohatenia získaného tým, že ochranná hrádza ako vodná stavba umožňujúca užívanie vodného toku, ktorého správcom je žalovaný štátny podnik, sa nachádza na nehnuteľnostiach vo vlastníctve žalobcu. Podľa žalobcu žalovaný tak vykonáva právo nájmu cudzej veci, ku ktorej nemá uzatvorenú nájomnú zmluvu, čím sa na jeho úkor bezdôvodne obohacuje a je preto povinný takto získané bezdôvodné obohatenie žalobcovi vydať.

24. V konaní nebola medzi stranami spornou skutočnosť, že podľa Čl. 4 Ústavy Slovenskej republiky vodné toky (rovnako i nerastné bohatstvo, jaskyne, podzemné vody a prírodné liečivé zdroje) sú vo vlastníctve Slovenskej republiky. Podľa ust. § 43 ods. 1 a 2 zák. č. 364/2004 Z.z. o vodách (vodný zákon) v znení neskorších predpisov, na ktoré správne odkázal pri posúdení sporu aj súd prvej inštancie, vodným tokom je vodný útvar trvalo alebo občasne tečúcich povrchových vôd po zemskom povrchu v prirodzenom koryte alebo v umelom koryte, ktoré je jeho súčasťou, a ktorý je napájaný z vlastného povodia alebo z iného vodného útvaru. Vodným tokom sú aj vody v slepých ramenách, mŕtvych ramenách a odstavených ramenách, ak sú ovplyvňované hydrologickým režimom vodného toku, ako aj vody umelo vzduté v koryte. Vodným tokom zostávajú aj povrchové vody, ktorých časť tečie pod zemským povrchom alebo zakrytými úsekmi (odsek 1). Ak preteká vodný tok po pozemku, ktorý je evidovaný v katastri nehnuteľností ako vodná plocha so spôsobom využitia pozemku ako vodný tok, je tento pozemok korytom. Ak preteká vodný tok po pozemku, ktorý nie je takto evidovaný v katastri nehnuteľností, je korytom pozemok tvoriaci dno a brehy, v ktorých odtiekajú vody až po brehovú čiaru (odsek 2).

25. V danej veci pre posúdenie, či sa žalovaný alebo iný subjekt na úkor žalobcu bezdôvodne obohacuje, bolo podstatným zistenie otázky vlastníckeho práva ochrannej hrádzu vodného toku na pozemkoch žalobcu. Podľa názoru odvolacieho súdu týmto povinným subjektom v danom prípade nie je žalovaný. Žalobca neoprávnenosť užívania pozemkov v jeho vlastníctve nevyvodzoval v súvislosti s výkonom správy alebo z porušenia oprávnení či povinností žalovaného (ako správcu majetku štátu) ustanovených zákonom vo vzťahu k zverenému majetku štátu, pričom v žalobe ani netvrdil, že by (neoprávnené) užívanie pozemkov malo spočívať v inej skutočnosti než v tom, že na jeho pozemkoch je hrádza slúžiaca vodnému toku, ktorý však môže byť (je) vo výlučnom vlastníctve štátu. V tomto spore o vydanie bezdôvodného obohatenia, ktoré vzniklo užívaním predmetných pozemkov žalobcu tvoriacich ochrannú hrádzu vodného toku, ktorý nad akúkoľvek pochybnosť je vo vlastníctve štátu, je preto aj podľa názoru odvolacieho súdu vecne pasívne legitimovaným subjektom priamo štát - Slovenská republika, bez ohľadu na to, akým spôsobom využíva svoje vlastnícke právo a nevynímajúc pritom ani skutočnosť, že správou vodných tokov na základe zákonného zmocnenia štát poveril žalovaného (§ 48 ods. 2 zák. č. 364/2004 Z.z. o vodách v znení neskorších predpisov). V otázke posúdenia svojej pasívnej vecnej legitímácie žalovaný výstižne poukázal i na ust. § 5 ods. 2 zák. č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku v znení neskorších predpisov, v zmysle ktorého štátny podnik nezodpovedá za záväzky štátu alebo iných subjektov. Odvolací súd poukazuje v tejto súvislosti na právne postavenie štátneho podniku, ktorý je právnickou osobou, vystupuje v právnych vzťahoch vo svojom mene a nesie zodpovednosť vyplývajúcu z týchto vzťahov (§ 5 ods. 1 zák. č. 111/1990 Zb.). Majetok v správe štátneho podniku je síce majetkom štátu, avšak v súlade s cit. ust. § 5 ods. 2 zák. č. 111/1990 Zb. tento majetok nie je možné použiť na úhradu tzv. „cudzích“ záväzkov štátu, t.j. na úhradu záväzkov, ktoré s činnosťou daného štátneho podniku nesúvisia, resp. nezavádzujú priamo štátny podnik. Uvedené v zásade platí aj naopak. Štát nezodpovedá za záväzky štátneho podniku, a to napriek tomu, že štátne podniky spravujú majetok štátu. Vymedzenie zodpovednosti štátu za štátne podniky a naopak v predmetnom ustanovení zodpovedá postaveniu

štátnych podnikov ako samostatných subjektov práva, v zásade oddelených od štátu (MAMOJKA, KUBINCOVÁ, MAMOJKA ml. a kol.: Postavenie a hospodárenie štátnych podnikov, 1. vydanie, 2018. s. 431 - 434). Odvolací súd i v kontexte súvisiacej žalobnej argumentácie žalobcu poukazuje tiež na ust. § 2 ods. 2 zák. č. 278/1993 Z.z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov, podľa ktorého správca koná v mene štátu pred súdmi a inými orgánmi vo veciach, ktoré sa týkajú majetku štátu, ktorý spravuje, alebo sporného majetku, ktorého správcom by mal byť podľa tohto zákona alebo podľa osobitných predpisov. Z tohto zák. ustanovenia je zrejmé, že vo veciach spravovaného majetku správca, v danom prípade žalovaný, koná pred súdom v „mene štátu“, z čoho výslovne vyplýva, že v súdnom konaní, predmet ktorého súvisí s ním spravovaným majetkom, nevystupuje vo vlastnom mene. Žalobca v priebehu konania pred súdom prvej inštancie i v podanom odvolaní na námietku nedostatku pasívnej legitímácie zo strany žalovaného reagoval zotrvaním na svojom názore, že práve žalovaný ako správca vodného toku je nositeľom povinnosti na vydanie bezdôvodného obohatenia, plnenia ktorej sa žalobou domáha, a to s poukazom na ust. § 6 ods. 2 zák. č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku (podľa ktorého podnik koná v mene vlastníka majetku, ktorý spravuje podľa odseku 1, v konaní pred súdom a orgánmi verejnej správy; obdobne je oprávnený konať v mene štátu vo veciach, ak vlastnícke právo štátu je sporné). Toto zákonné ust. však žalobca interpretuje mylne v nesprávnom zmysle, keďže nerozlišuje medzi konaním správcu „v mene štátu“ pri výkone správy majetku štátu (t.j. ak správca v konaní vystupuje len v pozícii osoby konajúcej za štát) od stavu, kedy vecne legitimovanou osobou a účastníkom konania - či už na strane žalobcu alebo na strane žalovaného, je priamo samotný správca, resp. zložka štátu podľa osobitného predpisu, ktorá koná vo vlastnom mene), pričom žalobca odkázal aj na judikatúru súdov, ktorá však na posudzovaný prípad nie je primerane aplikovateľná.

26. Na podklade uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že uplatnené odvolacie dôvody podľa ust. § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP v prejednávanej veci neboli preukázané a odvolanie podané žalobcom nie je dôvodné, a preto napadnutý rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby, ako aj v súvisiacom výroku o trovách prvoinštančného konania, ako vecne správny podľa ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil.

27. O nároku strán na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ust. § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní mal žalovaný plný procesný úspech, preto odvolací súd uložil žalobcovi povinnosť nahradiť žalovanému 100% trov odvolacieho konania.

28. Toto rozhodnutie prijal senát krajského súdu pomerov hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné (§ 355 CSP).

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak: a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP). Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak: a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada, c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje

sumu podľa písmen a) a b). Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP). V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Táto povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a procesnej obrany, okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP)